

References

1. Antonova O. A. Katolitsizm i iskusstvo. XX vek / O. A. Antonova – M. : Mysl', 1985. – 175 s.
2. Bogdanov A. P. Pero i krest: Russkie pisateli pod tserkovnym sudom / A. P. Bogdanov. – M. : Politizdat, 1990. – 480 s.
3. Nersesiants V. S. Sokrat / V. S. Nersesiants. – M. : Nauka, 1977. – 156 s.
4. Plutarkh. O like, vidimom na diske luny (otryvok 6) // Filosofiiia prirody v antichnosti i v srednie veka / obshch. red. P. P. Gaidenko, V. V. Petrov / [Elektronnyi resurs]. – Rezhim dostupa : http://www.astro-cabinet.ru/library/Plytarch/Plytarch_2.htm
5. Rashkova R. T. Vatikan i sovremennaia kul'tura / R. T. Rashkova. – M. : Politizdat, 1989. – 416 s.
6. Sokrata rehabilitovali 2,5 tysiachi let spustia / [Elektronnyi resurs]. – Rezhim dostupa : <http://www.utro.ru/articles/2012/05/26/1048978.shtml>
7. Solopova M. A. Anaksagor / [Elektronnyi resurs]. – Rezhim dostupa : http://krugosvet.ru/enc/gumanitarnye_nauki/filosofiya/ANAKSAGOR.html
8. Chizhevskii A. L. Osnovnoe nachalo mirozdaniia. Sistema kosmosa. Problemy / A. L. Chizhevskii // Dukhovnoe sozertsanie. – 1997. – № 1–2. – S. 108–109.
9. Entsiklopedicheskii slovar' krylatykh slov i vyrazhenii / [Elektronnyi resurs]. – Rezhim dostupa : <http://www.bibliotekar.ru/encSlov/6/6.htm>
10. Socrates was guilty as charged / [Elektronnyi resurs]. – Rezhim dostupa : <http://www.cam.ac.uk/news/socrates-was-guilty-as-charged>

УДК 008

Устинов Сергей Денисович,
кандидат технічних наук, професор кафедри
художньої кераміки, скульптури та металу
Київського державного інституту декоративно-
прикладного мистецтва ім. М. Бойчука
e-mail: tanushka2008k@rambler.ru

ТРАНСФОРМАЦІЯ РЕЧІ У КУЛЬТУРІ ПОВСЯКДЕННОСТІ: ПРИКРАСИ ТА ЗБРОЯ

У статті розглядається функціональна трансформація речі у культурі повсякденності. Речі стають формою людського існування в сучасній культурі, створюють штучний світ, визначають потреби і бажання, компенсують недоліки і покривають дефіцити в суспільстві. Прикраси та зброя, змінюючи своє функціональне призначення, допомагають дослідити особливий процес входження людини в предметну реальність, яка пояснює мотиви поведінки, цільові установки і специфіку результативної діяльності людини в культурі сьогодення.

Ключові слова: *речі, культура повсякденності, трансформація, прикраси, зброя.*

Устинов Сергей Денисович, кандидат технических наук, профессор кафедры художественной керамики, скульптуры и металла Киевского государственного института декоративно-прикладного искусства им. М. Бойчука

Трансформация вещи в культуре повседневности: украшения и оружие

В статье рассматривается функциональная трансформация вещи в культуре повседневности. Вещи становятся формой человеческого существования в совре-

менної культурі, вони створюють штучний світ, визначають потреби і бажання, компенсують недоліки і покривають дефіцити в суспільстві. Украшення і зброя, змінюючи своє функціональне призначення, допомагають досліджувати особливий процес входження людини в предметну реальність, яка пояснює мотиви поведінки, цільові установки і специфіку результативної діяльності людини в сучасній культурі.

Ключові слова: *вещь, культура повсякденності, трансформація, украшения, оружие.*

Ustinov Sergey, Ph.D. in Engineering, professor of the Chair of art ceramics, sculpture and metal (Kyiv State Institute of Applied Arts and Design named after Mychailo Boichuk)

Transformation of thing in culture of everyday: jewellery and weapons

The article discusses the functional transformation of thing in everyday culture. Things become a form of human existence in the modern culture, they create an artificial world, identify needs and desires, and compensate for the shortcomings cover deficits in society. Jewellery and weapons, changing its functionality, help explore particular human development in objective reality, which explains the motives, goals, and the specifics of effective human form in modern culture.

Key words: *thing, culture of everyday, transformation, jewellery, weapons.*

Теоретичне осмислення культури повсякденності на рівні культурологічних досліджень почалося порівняно недавно, хоча емпіричне уявлення про цей феномен склалося трохи раніше, в роботі німецького філософа І. Г. Гердера "Ідеї до філософії історії людства". За останнє десятиріччя ця тема була однією із запитуваних: тільки європейськими мовами, включаючи українську, було написано більше сотні наукових робіт. Однак, незважаючи на підвищений інтерес до тематики повсякденного, окремі дослідницькі стратегії культури повсякденності вимагають більш глибокого вивчення й осмислення.

Горизонтальний вимір культури, тобто ті її смисли, що вплетені у тканину повсякденного життя, стали предметом серйозних досліджень у гуманітарних науках. Семантика архітектурних форм, одягу, продуктів харчування, інтер'єрів – те, що називають повсякденністю, її місце в історичному процесі розкривається у відомій фундаментальній праці Ф. Броделя (перший том дослідження – "Структури повсякденності"). Філософсько-культурологічний аналіз світу речей вміщено також у книзі Ж. Бодріяра "Система речей".

Дослідження повсякденності дозволяють за фактом культури побачити її сенс, у формах буденності прочитати і розшифрувати сліди колективного несвідомого, розкрити архетипічне коріння менталітету. Стосується це не лише традиційних культур з тисячолітньою історією. Вимагають уваги і пильного вивчення метаморфози мов сучасної культури, семіотичний смисл речей і відносин, народжених епохою постіндустріального розвитку та масових комунікацій [7]. Питанням, пов'язаним з осмисленням ролі речового у повсякденному житті людини, присвячено чимало досліджень. В основному, це роботи філософського та культурно-соціологічного спрямування (Ж.Бодріяр, М. Бахтін, Р. Барт, Ю. Лотман, О. Лосев, М. Каган, Г. Кнабе, С. Хан-Магомєтов, А. Слободянюк та ін.). Мистецтвознавчі розвідки стосовно ювелірних прикрас та художнього

оздоблення зброї містяться у працях І. Сертакової, О. Плеханової, Г. Врочинської, Р. Шмагала, М. Кравченко, І. Бариш-Тищенко, П. Крена (Peter Kren), А. Швецова, Н. Дядюх-Богатько. Однак, незважаючи на численність наукових робіт, проблема трансформації речі в повсякденному житті людини не вивчена.

Стрімкий розвиток принципово нових технологій у повсякденному житті, створення, по суті, глобального інформаційного середовища і суспільства споживання надає речам ще більш високого статусу в семіотичній системі матеріально-просторового середовища. Саме споживання в сучасному суспільстві, на думку Жана Бодріяра, стає "діяльністю систематичного маніпулювання знаками", тобто символічним споживанням: "Споживаються не самі речі, а відносини ... ставлення більше не переживається – воно абстрагується і скасовується, споживаючись у речі-знаку" [1, 165].

Саме цим обумовлена актуальність осмислення проблеми трансформації речі в культурі повсякденності. Метою даної статті є розгляд функціональної трансформації речі – прикраси та зброї – в особистому повсякденному просторі людини.

Пошук предметних підстав персональної ідентичності в умовах суспільства споживання значною мірою обумовлений різноманіттям речового світу людини і включає не лише процес вибору і регулярного поновлення побутових речей, але і пов'язаний з усе більш закорінюваною потребою досягнення соціальної успішності через володіння речами та завдяки ефектному зовнішньому вигляду. Людина в тій чи іншій мірі завжди залежала від речей, які були необхідними супутниками в її житті, тому сутність, функції та смисли можуть бути осмислені тільки через їхнє відношення до людини. Характер цього відношення обумовлений культурою і завжди має конкретно-історичні соціокультурні особливості. Тим часом, річ завжди зберігає своє значення в якості одного з основних засобів ідентифікації та самоідентифікації для людини. Річ завжди була і залишається однією з предметних підстав ідентичності. Однак в історії культури були періоди, коли значимість речового світу нівелювалася, і тоді ця підстава ідентичності відходила на другий план. Аналогічно і в житті людини є періоди, коли саме ця предметна підстава ідентичності виявляється домінуючою, в інші періоди – поступається місцем іншим підставам [5]. Нестійкість соціальних обставин і нерідко невизначеність сенсу існування породжує у сучасної людини потребу в ідентифікації себе з тим, що розглядається як надійне і стійке і, насамперед, з найближчим оточенням, втіленим у матеріальні форми. Разом з тим сучасна людина буквально занурена у світ речей і нерідко виявляється підкореною внутрішнім процесам розвитку цього світу і його темпам. Повсякденна річ протягом культурної історії людства являла собою набагато більше, ніж просто матеріалізовану функцію тієї чи іншої дії.

Необхідність осмислення феномена речі в аспекті її відносин з людиною зумовлена й тим фактом, що сучасний світ речей у всьому їх різноманітті є і результатом дизайнерської діяльності. Потреба презентації свого образу, бажання домагатися корегування своєї тілесної та духовної особи через зразки естетичної досконалості сприяє підвищенню ролі та відповідальності дизайнера та дизайну в суспільстві.

Інтерес до цього предмету пояснюється особливими стосунками людини і речі в культурі. Сьогодні очевидним є прагнення до наукового осмислення світу речей. XX і початок XXI століть в основних своїх проявах дали можливість розглянути зміни, що відбуваються в культурі, з'ясувати тенденції її розвитку. У зв'язку з цим необхідним є аналіз речовинності, що трактується як особлива орієнтація культури, при якій людина будує своє благополуччя, оточуючи себе світом речей. Це явище дає поштовх до з'ясування причин і витоків даної форми культури. Речі стають формою людського існування в сучасній культурі, створюють штучний світ, визначають потреби і бажання, компенсують недоліки і покривають дефіцити в суспільстві. Прикраси та зброя, серед інших речей, допомагають дослідити особливості переходу людини у предметну реальність, яка пояснює мотиви поведінки, цільові установки і специфіку результативної діяльності людини в культурі нашого часу.

Речі особистого плану (такі як прикраси і зброя) супроводжують людину з моменту її самоусвідомлення. Функцією і прикраси, і зброї спочатку був захист людини: у багатьох народів прикраси мали апотропеїчний характер, а зброя використовувалася для захисту від хижаків. З часом прикраси набули естетичного значення, а зброя стала використовуватися не лише для захисту, а й для нападу і знищення. Однак, як зазначалося, в деякі історичні періоди функціональне призначення речей трансформувалося: прикраси ставали зброєю, а зброя перетворювалася на ювелірну прикрасу або мала декоративний характер.

Найбільш поширеними ювелірними прикрасами є персні. Цей вид прикрас є одним із найстародавніших: в епоху палеоліту наші пращури вже носили персні з кістки, у бронзовому столітті – з металу. Каблучки вважали оберегами від злих сил, вони відображали суспільний статус. Дуже часто персні виконували роль підпису та печатки, таврування речей. Їх широко використовувалися в якості розпізнавального знака, символу приналежності до певного співтовариства. Масони, єзуїти, тамплієри, члени таємних політичних товариств мали свої персні – "перепустки". Траурні та пам'ятні персні розповідали про вдівство своїх власників.

У контексті нашого дослідження на особливу увагу заслуговують персні – знаряддя вбивства: воїни різних епох і націй використовували їх як зброю, і зброю досить грізну. Існує кілька різновидів бойових перснів, які й зараз можуть служити ефективним засобом самооборони. Персні, призначені для ближнього бою, завжди відносилися до зброї прихованого носіння. Назва японського персня Какуте, оснащеного шипами, перекладається по-різному: "удар рогом", "кіготь сокола", "рогата рука". На персні є, як мінімум, два шипи, але зустрічаються персні з трьома, чотирма і навіть шістьма голками. Товсті шипи з чотиригранним перетином при ударі не гнулися і не ламалися, а товщина самого персня не перевищувала 10 мм, щоб не послабляти захоплення руки при триманні іншого виду зброї. Какуте носили по одному і по два – на середньому і вказівному пальці, розташовуючи шипи всередину долоні. Третій бойовий перстень міг вдягатися на великий палець руки. Персні-какуте найбільш ефективно діють при захопленнях – вони просто впиваються в шкіру зап'ястя, щиколотки або шиї. Болісні відчуття не дають людині рухатися. Більш того, перстень із шипами здатний вбити ворога, варто лише точним рухом розірвати гострою го-

лкою сонну артерію. Шипи могли змочуватися або вкриватися отрутою. Такі персні особливо любили куноїті – жінки-ніндзя [4, 446]. Набагато менш відомі бойові персні хевсурів (етнічна група грузин, корінне населення південних схилів Великого Кавказу) – сатітені, які за своєю функціональністю значно перевершують какуте ніндзя. Сатітені являють собою різної форми металеві кільця, які носяться переважно на великому пальці руки. Сатітені відрізняються різними формами ударного ребра (що також визначає їх призначення), виковуються із заліза (дуже часто зі старих підков) або відливаються з латуні [9, 16]. В наш час подібні бойові персні виготовляються з підручних матеріалів, таких, як металеві шайби, спіральні пружини та ін.

Перстень прекрасно підходив і для "роботи" з отрутою. У середньовіччі широко розповсюдилися персні з заглибленнями-тайниками під коштовним каменем. Камінь закріплювався на шарнірі і виконував роль кришки, а в тайнику знаходилася отрута (найчастіше у вигляді невеликої горошини), рідка або порошкова. Золоті каблучки з отрутою, багато прикрашені гравіюванням і дорогоцінним камінням, несли в собі миттєву або болісну смерть. Майстри-венетіанці камуфлювали тайники з отрутою великими діамантами, огранованими у формі піраміди. Поруч із каменем розташовувалася пружина, при натисканні на яку алмаз зсувався в сторону, випускаючи назовні отруту, що зберігалася під ним.

Персні з невеликим внутрішнім шипом, вкритим отрутою, вбивали того, хто вперше одягав прикрасу. Страшні подарунки використовувалися в боротьбі за владу і спадщину, а маленька подряпина на фаланзі пальця не могла служити доказом проти вбивці. Особливою жорстокістю і умінням використовувати золоті персні з отрутою прославилися члени сімейства Борджія. У їхньому арсеналі були найрізноманітніші прикраси, які позбавляли життя неугодних. "Фірмова" отрута Борджія не мала протиотрути – висипана у вино або їжу, вона неминуче призводила до загибелі людини. Найбільш відомим є перстень Чезаре Борджія у вигляді лева, чий гострі кігті виділяли отруту, заховану в міні-резервуарі. Варто було повернути фігурку лева всередину долоні й під час рукостискання пирснути отрутою на руку ворога – той був приречений.

Вельми незвичайною "особистою зброєю самозахисту" виявився запропонований у 1988 році Роландом Ж. Уїтінгом (Південно-Африканська республіка) сучасний варіант однозарядного персня-револьвера, у якому використовувався досить потужний, хоча і малокаліберний, патрон [8, 49]. Ця оригінальна прикраса продавалася на аукціонах із гравіюванням "Femme Fatale" [12].

Ще однією поширеною прикрасою є браслет. Слово "браслет" має французьке коріння і у перекладі означає "зап'ястя", власне, ту частину тіла, де його частіше носили і носять. Як і персні, браслети захищали від негативних енергетичних впливів, слугували амулетами, зберігали сердечні таємниці, показували статус їхнього власника в суспільстві. Однак деякі браслети були грізною зброєю – як, приміром, індійська чакра.

Індійська металеві зброя "чакра" являє собою плоске металеве кільце, відточене по зовнішній кромці. Діаметр кільця на збережених примірниках варіюється в межах від 120 до 300 мм і більше, ширина від 10 до 40 мм, товщина – від 1 до 3,5 мм. У Бхагаватгіте Сударшан Чакра є диском-зброєю Господа Вішну,

який зазвичай використовується для знищення ворога і захисту добра. Сударшан Чакра прикрашає праву задню руку, одну з чотирьох рук Махавішну. Подібна до диску зброя складається з тисяч гострих лез і породжує нестерпний жар. У Махабхараті присутній детальний опис цієї зброї. Господь Шрі Крішна використовував його, щоб убити Шішупалу, свого суперника. Цією ж зброєю був убитий Шалва. Арджуна використовував цю зброю для вбивства ворогів в Махабхараті (Вірата-Парва). Чакри носили на зап'ясті, приводили в обертальний рух навколо середнього пальця руки й кидали у ворога [2, 379]. Зброя могла метатися на відстань до 50 метрів і сильно поранити людей, не захищених обладунками.

Африканський браслет-ніж, також відомий як браслет із заточеним краєм, є традиційною зброєю народу Туркана, що живе в Кенії та Ефіопії. Крім того, такі ножі-браслети зустрічаються у Південному Судані та Уганді. Така прикраса-зброя являє собою металеву пластину майже круглої форми, з круглим отвором для кисті руки в центрі. Ніж-браслет у народу Туркана використовується в якості зброї, призначеної для ближнього бою, на додаток до основної зброї – спису. Найчастіше він застосовується як парна зброя: два ножі-браслети носяться відповідно на зап'ястях лівої і правої руки. У мирній обстановці на цій прикрасі-зброї зазвичай носять чохла – смужки з козячої шкіри [16].

Особливу увагу варто приділити прикрасам для волосся. Приємні жіночі "дрібнички" часто ставали небезпечною зброєю. Найбільш поширені вони були в Японії. В арсенал куноїті (дівчат-ніндзя) входили "кандзасі" – шпильки для волосся, вироблені з дерева, латуні, мельхіору, іноді оброблені отрутою, щоб навіть найменша подряпина ставала смертельною [6]. До таких же прикрас-зброї відносяться бо-сюрікени (невеликі клинки у вигляді голок, цвяхів) і шпильки "когай". І ті, й інші використовувалися в самурайських зачісках та зачісках куноїті.

До смертельних аксесуарів для волосся відносяться капелюшні шпильки. На початку XX століття капелюшки кріпилися до зачісок довжелезними шпильками (до 20 сантиметрів), з фігурними і часто дорогоцінними головками. Такі капелюшні шпильки були надійною зброєю для дам – відомі випадки вбивств жінками своїх невірних коханців цими найтоншими сталевими спицями [3, 45].

Ще одним аксесуаром-прикрасою, а за сумісництвом зброєю, є віяло. Японське віяло "сенсу-тессен" з тонкого просоченого отрутою паперу, який важко рветься, але ріже як лезо, було в арсеналі куноїті. Дівчина могла миттєво відправити ворога на той світ спеціальним віялом із подвійними паперовими стінками, між якими насипався отруйний порошок, що розпорошувався в бік жертви [6].

Різновиди тессен (鉄扇) – віяло із залізними ребрами із заточеними кінцями, що виглядає як звичайне, але в силу конструкції може бути використане і для оборони, і для атаки [10].

При вивченні функціональної трансформації прикраси-зброї виявляється зворотня сторона, коли зброя переходить у статус прикраси або набуває декоративного сенсу.

Зброя покликана нести смерть. Однак сучасні митці знаходять можливість використовувати символ війни в мирних цілях. 2009 року американець Пітер Там після поїздки в Африку, де спостерігав за дітьми, які купували зброю, зрозумів, що цю проблему потрібно вирішувати. Він став співзасновником соціального бізнесу Fonderie 47 – компанії, яка виробляє з автоматів АК-47 дорогі прикраси й годинники. До нинішнього моменту Fonderie 47 вже спонсорувала знищення 35 000 одиниць зброї в зонах військових конфліктів на африканському континенті. Усі ювелірні прикраси компанія виготовляє з бойової зброї, і кожен виріб має серійний номер знищеного "ствола". У 2012 році П. Там заснував компанію Liberty United, яка виготовляє ювелірні прикраси з нелегальної зброї, що надається американською поліцією. Проект Liberty United розпочав свою роботу навесні 2013-го. Компанія випускає персні, сережки, браслети, підвіски [14].

Французький дизайнер Франсуа Гі вирішив використати стару вогнепальну зброю як матеріал для різноманітних прикрас. Метою створення бренду "АКТ-jewels" є утвердження цінності миру за допомогою метаморфози: взяти об'єкт, який виражає ненависть, і перетворити його на символ краси. Автор зазначає, що вирішив використовувати зброю, щоб "символ насильства, яке воно представляє, повністю розплавився, зник, а відродився в якості прикраси" [11]. Перша виставка колекції автора, що складалася з браслетів, підвісок, намист, відбулася в січні 2014 року.

З усіх антивоєнних миротворчих акцій найкрасивішими і креативними були і залишаються арт-проекти, в яких смертоносну зброю перетворюють на нешкідливі, милі речі, наповнені добром і любов'ю. Такими є прикраси ручної роботи, зроблені з відпрацьованих куль колективом дизайнерської групи Impact Accessories. Дизайнери з Impact Accessories дають нове життя бойовим патронам: з них роблять різні персні, сережки, хрестики, хитромудрі квіти на ланцюжку, навіть оленячі роги [13].

Бруклінська дизайн-студія Mathmatiks спеціалізується на оригінальних ювелірних прикрасах. Ювеліри Mathmatiks створили низку аксесуарів в особливому вуличному стилі та прикрасили їх золотом: від затиску для грошей у вигляді АК-47 до запонок у вигляді гранати і кулонів-протигаців [15].

Розглянувши зазначену тему, можна зробити наступні висновки. Саме поняття речовинності відображене у низці культурологічних і мистецтвознавчих концепцій, в яких висловлені різні точки зору на це явище. Наявність подібних досліджень про роль речі зумовлює необхідність їх аналізу та формування власної позиції. Кожен новий етап вивчення окресленої теми вимагає переосмислення соціокультурного досвіду, функції та роль речі в історії світової культури. Дослідження прикрас і зброї в цьому зв'язку створює можливість уникнути зайвої абстрактності і ввести в поле зору цілий ряд зв'язків і відносин, що лишалися поза увагою.

У культурі повсякденності зміна функціонального призначення прикрас і зброї створює для людини той світ благополуччя, в якому вона реалізує свої потреби та бажання. Функціональна трансформація речі створює нові культурні смисли і дає простір для пошуку рішень нагальних проблем.

Література

1. Бодрийяр Ж. Система вещей / Ж. Бодрийяр. – М. : Рудомино, 2001. – 224 с.
2. Булич С.К. Чакра / С.К. Булич. // Энциклопедический словарь Брокгауза и Ефрона. – СПб., 1890–1907, т. XXXVIII. – С. 379.
3. Васильев А. Судьбы моды / А. Васильев. – М : Альпина нон-фикшн, 2009. – 464 с.
4. Военно-исторический словарь / Ред. В.В. Адамчик, М.В. Адамчик и др. – М. : АСТ; Мн. : Харвест, 2005. – 992 с.
5. Ковтун О.А. Человек и вещь в культуре: предметное основание персональной идентичности: автореф. дис. ... канд. филос. наук: спец. 09.00.13 "" [Электронный ресурс] / О.А. Ковтун. – Челябинск, 2011. – Режим доступа: <http://www.dissercat.com/content/chelovek-i-veshch-v-kulture-predmetnoe-osnovanie-personalnoi-identichnosti>
6. Куноити: "смертоносные цветы" загадочной Японии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://wudeschool.com/article/kunoitismertonosnye-cvety-zagadochnoj-yaponii>
7. Третьякова И.А. Метаморфозы языков повседневности / И.А. Третьякова [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://anthropology.ru/ru/texts/tretjakova/aestip_27.html
8. Федосеев С.Л. Оружие специальное, необычное, экзотическое / С.Л. Федосеев, А.Н. Ардашев. – М. : ООО "Издательство АСН"; ООО "Издательство Астрель", 2003. – 69 с.
9. Элашвили В.И. Сатитени. Хевсурские боевые кольца / В. Элашвили. – Тбилиси : Трансжелдориздат, 1960. – 32 с.
10. Японские веера [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.heiho.ru/index.php?id=111>
11. Aider à la création d'une marque de bijoux en mode participatif – АКТ Jewels [Electronic resource] // Bijoux Factory. – Режим доступа: <http://www.bijoux-factory.com%2Farticle-15-aider-creation-marque-bijoux-mode-participatif-aktjewels.html>
12. Femme Fatale Ring Gun [Electronic resource]. – Режим доступа: <http://boingboing.net/2014/02/25/1870s-femme-fatale-ring-pi.html>
13. Impact Accessories [Electronic resource]. – Режим доступа: <http://www.impactaccessories.com>
14. Liberty United [Electronic resource]. – Режим доступа: <http://libertyunited.com/pages/about-us>
15. Mathmatiks [Electronic resource]. – Режим доступа: <http://www.mathmatiks.com>
16. Turkana Warriors Wrist Knife [Electronic resource]. – Режим доступа: http://www.forafricanart.com/Turkana-Wrist-Knife-3_ep_302-1.html

References

1. Bodriiia Zh. Sistema veshchei / Zh. Bodriiia. – М. : Rudomino, 2001. – 224 s.
2. Bulich S.K. Chakra / S.K. Bulich. // Entsiklopedicheskii slovar' Brokgauza i Efrona. – SPb., 1890–1907, t. XXXVIII. – S. 379.
3. Vasil'ev A. Sud'by mody / A. Vasil'ev. – М : Al'pina non-fikshn, 2009. – 464 s.
4. Voenno-istoricheskii slovar' / Red. V.V. Adamchik, M.V. Adamchik i dr. – М. : AST; Mn. : Kharvest, 2005. – 992 s.
5. Kovtun O.A. Chelovek i veshch' v kul'ture: predmetnoe osnovanie personal'noi identichnosti: avtoref. dis. ... kand. filos. nauk: spets. 09.00.13 "" [Elektronnyi resurs] / O.A. Kovtun. – Cheliabinsk, 2011. – Rezhim dostupa: <http://www.dissercat.com/content/chelovek-i-veshch-v-kulture-predmetnoe-osnovanie-personalnoi-identichnosti>
6. Kunoiti: "smertonosnye tsvety" zagadochnoi Iaponii [Elektronnyi resurs]. – Rezhim dostupa: <http://wudeschool.com/article/kunoitismertonosnye-cvety-zagadochnoj-yaponii>
7. Tret'iakova I.A. Metamorfozy iazykov povsednevnosti / I.A. Tret'iakova [Elektronnyi resurs] – Rezhim dostupa: http://anthropology.ru/ru/texts/tretjakova/aestip_27.html
8. Fedoseev S.L. Oruzhie spetsial'noe, neobychnoe, ekzoticheskoe / S.L. Fedoseev, A.N. Ardashev. – М. : ООО "Izdatel'stvo ASN"; ООО "Izdatel'stvo Astrel'", 2003. – 69 s.
9. Elashvili V.I. Satiteni. Khevsurskie boevye kol'tsa / V. Elashvili. – Tbilisi : Transzheldorizdat, 1960. – 32 s.

10. Iaponskie veera [Elektronnyi resurs]. – Rezhim dostupa: <http://www.heiho.ru/index.php?id=111>
11. Aider à la création d'une marque de bijoux en mode participatif – AKT Jewels [Electronic resource] // Bijoux Factory. – Rezhim dostupa: <http://www.bijoux-factory.com%2Farticle-15-aider-creation-marque-bijoux-mode-participatif-aktjewels.html>
12. Femme Fatale Ring Gun [Electronic resource]. – Rezhim dostupa: <http://boingboing.net/2014/02/25/1870s-femme-fatale-ring-pi.html>
13. Impact Accessories [Electronic resource]. – Rezhim dostupa: <http://www.impactaccessories.com>
14. Liberty United [Electronic resource]. – Rezhim dostupa: <http://libertyunited.com/pages/about-us>
15. Mathmatiks [Electronic resource]. – Rezhim dostupa: <http://www.mathmatiks.com>
16. Turkana Warriors Wrist Knife [Electronic resource]. – Rezhim dostupa: http://www.forafricanart.com/Turkana-Wrist-Knife-3_ep_302-1.html

УДК 130.2(083.73):7.03 "20-21 ст."

Афоніна Олена Сталівна,
кандидат мистецтвознавства, доцент,
докторант Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв
e-mail: aolena7@gmail.com

СТАНОВЛЕННЯ КОНЦЕПТУ "КОДУВАННЯ" В КУЛЬТУРІ

Стаття присвячена висвітленню особливостей кодування у його походженні та метаморфозах. Зроблена спроба систематизації окремих характеристик концепту "кодування" у різних практиках та виявлення його значення у художній творчості. Аналіз етапів розвитку кодування інформації пов'язаний з процесом перетворення сигналу з форми, зручної для безпосереднього використання інформації, на форму, зручну для передачі, зберігання або автоматичної переробки. Особлива увага приділена генезису кодування з проекцією на інформатику, семиотику, міфологію, історію культури.

Ключові слова: код культури, генезис кодування, кодування у мистецтві, мистецькі практики.

Афонина Елена Стальевна, кандидат искусствоведения, доцент, докторант Национальной академии руководящих кадров культуры и искусств

Становление концепта "кодирование" в культуре

Статья посвящена рассмотрению особенностей кодирования в его происхождении и метаморфозах. Предпринята попытка систематизации характеристик концепта "кодирование" в различных практиках и выявления его значения в художественном творчестве. Анализ этапов развития кодирования информации связан с процессом преобразования сигнала из формы, удобной для непосредственного использования информации, в форму, удобную для ее передачи, хранения или автоматической обработки. Особое внимание уделено генезису кодирования с проекцией на информатику, семиотику, мифологию, историю культуры.

Ключевые слова: код культуры, генезис кодирования, кодирование в искусстве, художественные практики.